

Dr. Bodnár Melinda*:

A harmadik országbeli befektetési vállalkozások hazai lehetőségei

Az Egyesült Királyságnak az Európai Unióból történő távozása ráirányította a figyelmet a nem uniós tagállami, hanem azon kívüli, ún. harmadik országbeli vállalkozások EU-n belüli pénzügyi szolgáltatásaira vonatkozó szabályozásokra. Különösen igaz ez a tőkepiacok, a befektetési szolgáltatásoknál, hiszen a Brexit következtében számos, az Egyesült Királyságban működő vállalkozásnak, melyek szignifikáns szereplői voltak az EU tőkepiacának, újra kellett és kell gondolnia az unión belüli befektetési szolgáltatásai nyújtásának lehetőségeit. Jelen rövid összefoglaló bepillantást enged a hazai szabályozásba, melynek ismerete és betartása elengedhetetlen, amennyiben harmadik országbeli vállalkozás Magyarországon kíván befektetési szolgáltatási tevékenységet végezni.

EU tagállamban létrehozott leányvállalat útján történő szolgáltatásnyújtás

A harmadik országban székhellyel rendelkező befektetési vállalkozás dönthet úgy, hogy az EU valamelyik tagállamban leányvállalatot hoz létre. Amennyiben az illetékes tagállami felügyeleti hatóság engedélyezi befektetési szolgáltatási tevékenység végzését részére, azt határon átnyúló tevékenység keretében Magyarországon is végezheti. Az ezzel kapcsolatos bejelentési kötelezettségre vonatkozó részletes tájékoztató a Magyar Nemzeti Bank (MNB) honlapján [elérhető](#). Természetesen a harmadik országban székhellyel rendelkező befektetési vállalkozás Magyarországon is létrehozhat leányvállalatot. Ilyenkor a hatósági engedélyhez kötött befektetési szolgáltatási tevékenységét az MNB által kiadott engedély birtokában kezdheti meg. Továbbá arra is van lehetőség, hogy a harmadik országbeli befektetési vállalkozás más EU-s országban létesített leányvállalata EU-s fióktelepet hozzon létre egy tagállamban, így hazánkban is.

Fióktelep létesítése útján történő szolgáltatásnyújtás

A 2014/65/EU irányelv (MiFID II) szerint **a tagállamok előírhatják** egy harmadik országbeli vállalkozásnak, hogy befektetési szolgáltatások nyújtásához vagy befektetési tevékenység folytatásához – kiegészítő tevékenységekkel együtt vagy azok nélkül lakossági ügyfelek vagy szakmai ügyfelek számára – az adott tagállam területén **fióktelepet létesítsen**. Ebben az esetben – a MiFID II-ben meghatározott feltételek szerint – a fióktelep létesítéséhez az illetékes hatóság **előzetes engedélye szükséges**.

Magyarország élni kívánt a MiFID II fenti rendelkezése által biztosított lehetőséggel az uniós irányelv hazai implementálása folyamán. A magyar szabályozás szerint a **harmadik országban székhellyel rendelkező befektetési vállalkozás tevékenységét Magyarországon területén fióktelepén keresztül végezheti**.

E fióktelep befektetési szolgáltatási tevékenységet akkor végezhet, illetve kiegészítő szolgáltatást akkor nyújthat lakossági és szakmai ügyfelek részére, ha **rendelkezik a székhelye szerinti állam hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóságának - az adott tevékenység végzésére jogosító - engedélyével, és az engedély megadásához szükséges, jogszabályban meghatározott feltételek teljesülnek**. A harmadik országban székhellyel rendelkező vállalkozás által Magyarországon területén végezhető befektetési szolgáltatási (kiegészítő szolgáltatási) tevékenysége során **figyelembe kell venni a 600/2014/EU rendelet (MiFIR) harmadik országbeli, fiókteleppel vagy azzal nem rendelkező vállalkozásokra vonatkozó rendelkezéseit is**.

Az MNB a hatályos jogszabályok alapján a harmadik országban székhellyel rendelkező befektetési vállalkozás fióktelepének kérelme alapján, [több feltétel](#) együttes teljesítése esetén **engedélyezi** a befektetési szolgáltatási tevékenység végzését és a kiegészítő szolgáltatás nyújtását. Többek között, ha bemutatja a székhelye szerinti hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóságtól származó engedélyét, a befektetési vállalkozás eleget tesz az induló tőkére vonatkozó szabályoknak, vezető tisztségviselőkre vonatkozó személyi feltételeknek, továbbá **az MNB együttműködési megállapodást kötött a harmadik országban székhellyel**

rendelkező befektetési vállalkozás hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóságával. A megállapodás az induló tőke meghatározására és felügyeletére, a szervezeti követelmények - így különösen a vezető tisztségviselőre vonatkozó szabályok – felügyeletére, valamint az információcsere szabályaira, a piaci integritás megőrzésére és a befektető védelem szabályaira terjed ki.

A fióktelep létesítése is az MNB-hez benyújtott, erre irányuló **kérelemmel lehetséges, melynek tartalmaznia kell például** a kérelmező székhelye szerinti hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóság vagy hatóságok nevét és címét; a befektetési vállalkozás nevét, jogi formáját, székhelyét, telephelyeit, vezető testülete tagjainak nevét, fontosabb tulajdonosainak nevét; a fióktelep szervezeti felépítését, szervezeti és működési szabályzatát, emellett a fióktelep üzleti tervét is.

Az MNB a hiánytalan dokumentumok benyújtását követően hat hónapon belül dönt az engedély megadásáról vagy megtagadásáról, melyről tájékoztatja a kérelmező hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóságát. **A fióktelep működése során megfelelően kell alkalmazni a vonatkozó hazai és EU-s előírásokat, többek között** a hazai befektetési vállalkozásokra vonatkozó jogszabály dotációs tőkére vonatkozó követelményeinek való folyamatos megfelelést, valamint a MiFIR kereskedési helyszínek átláthatósági követelményeire vonatkozó előírásokat.

Idén június végétől hatályos jogszabályi rendelkezések szerint a harmadik országban székhellyel rendelkező befektetési vállalkozás fióktelepe hazai működése során **évente köteles beszámolni az MNB-nek egyebek mellett** a Magyarországon végzett tevékenységi köréről és annak nagyságrendjéről; az ügyfelei rendelkezésre álló befektető-kártalanítási rendszer részleteiről, az általa végzett egyes tevékenységi körök tekintetében alkalmazott kockázatkezelési politikáról és eljárásokról, továbbá az MNB kérése alapján, bármely olyan információról, amelyet a Felügyelet szükségesnek tart a fióktelep tevékenységének átfogó felügyelete szempontjából.

Fióktelep létrehozása nélküli szolgáltatásnyújtás

A MiFIR vonatkozó rendelkezései szerint harmadik országbeli vállalkozás fióktelep létrehozása nélkül két esetben nyújthat befektetési szolgáltatást az Unió egész területén, beleértve hazánkat is. Az első esetben egyáltalán nem szükséges a harmadik országbeli vállalkozásnak fióktelepet létesítenie az Unió területén, míg a másik lehetőség tekintetében előfeltétel, hogy egy tagállamban már rendelkezzen fióktelep létesítésére engedéllyel, azonban – amennyiben a vázolt feltételek teljesülnek – az Unió területén nem szükséges *további* fióktelepek létesítése, a már MiFID II szerint engedélyezett fióktelep határon átnyúló szolgáltatásként nyújthatja befektetési szolgáltatási tevékenységét.

- *Fióktelep létesítése nélküli szolgáltatásnyújtás az egész Unió területén*

A MiFIR szerint harmadik országbeli vállalkozás **fióktelep létrehozása nélkül** csak akkor biztosíthat az egész Unióban befektetési szolgáltatásokat vagy végezhet befektetési tevékenységeket, ha **saját maga be van jegyezve a harmadik országbeli vállalkozásokról az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) által, a MiFIR előírásainak megfelelően vezetett nyilvántartásba.**

Ez az adatbázis jelenleg nem „élő” nyilvántartás, a bejegyzés előfeltétele ugyanis - többek között -, hogy azon harmadik ország tekintetében, ahol a vállalkozás engedéllyel rendelkezik, az EU Bizottság egyenértékűségről szóló határozata meghozatalra került, ilyen határozat meghozatalára azonban még nem került sor.

Az ESMA a MiFIR-ben foglalt felhatalmazás alapján másodrendű, szabályozástechnikai sztenderd tervezetet dolgozott ki ([Final report](#)) annak meghatározására, hogy a kérelmező harmadik országbeli vállalkozásnak milyen információkat kell biztosítania a fenti nyilvántartásba történő bejegyzés iránti kérelmében, és milyen információkat kell közölnie az ESMA-val éves szinten.

➤ *További fióktelep létesítése nélküli, határon átnyúló szolgáltatás az Unió más tagállamaiban*

Csak abban az esetben lehetséges határon átnyúló szolgáltatás nyújtása az Unió területén harmadik ország-beli vállalkozásnak, ha már a MiFID II vonatkozó rendelkezése szerint **fióktelep létesítésére engedéllyel rendelkezik valamelyik tagállam területén** és a harmadik ország-beli vállalkozás letelepedésének helyére vonatkozóan **megszületett az EU Bizottság egyenértékűségi határozata**. Az említett feltételek együttes teljesülése esetén nem szükséges további fióktelepeket létrehozni a többi tagállam területén, és a vállalkozásnak **az ESMA fentiekben hivatkozott nyilvántartásában sem kell regisztrálnia**. E szabály azonban kivétel, a harmadik ország-beli fióktelepek nem élvezik a szolgáltatásnyújtás szabadságát és a letelepedés jogát a letelepedésüktől eltérő tagállamokban.

A már engedélyezett fióktelep továbbra is annak a tagállamnak a felügyelete alá tartozik, ahol a MiFID II-vel összhangban azt létrehozták. Azonban – és a MiFID II szerinti, együttműködésre irányuló kötelezettség sérelme nélkül – a fióktelep létrehozása szerinti és a fogadó tagállam illetékes hatósága **arányos együttműködési megállapodásokat köthetnek** a megfelelő szintű befektetővédelem biztosítása érdekében.

EU Bizottság által elfogadott egyenértékűségi határozat harmadik országgal kapcsolatban

Ahogy a fenti EU-s szabályok áttekintéséből is kirajzolódik, **az EU Bizottság egyenértékűségi határozatainak döntő szerepe van** a harmadik ország-beli vállalkozások EU-ban történő befektetési szolgáltatási tevékenységében. E határozat meghozatala ugyanis megköveteli a harmadik ország szabályozási keretének az értékelését. A „tét” tehát az, hogy az értékelés alá eső harmadik ország szabályozása egyenértékű-e az EU-sal.

A befektetési vállalkozásokra vonatkozó új EU-s prudenciális keretszabályok (IFD/IFR) módosították a MiFIR rendelkezéseit, ezáltal **több garanciális elem** is beépült a szabályozásba az EU Bizottság egyenértékűségi határozataiban foglaltakkal kapcsolatosan. A 2021. június 26-tól alkalmazandó szabályok értelmében az EU Bizottság az egyenértékűségi határozatában kijelenti, hogy az adott ország jogi és felügyeleti rendszerei ténylegesen egyenértékű kölcsönös elismerési rendszert biztosítanak. Az ott engedélyezett vállalkozások megfelelnek mindazon prudenciális, szervezeti és üzletviteli előírásoknak, amelyek hatása egyenértékű az uniós szabályokban foglalt követelményekkel.

Az ESMA feladata a fent említett feltételek folyamatos fennállásának ellenőrzése az érintett országokban. Nyomon követi a szabályozás és a felügyelet terén bekövetkező változásokat, és figyelemmel kíséri a releváns piaci fejleményeket. Az ESMA következtetéseiről, a felé jelentett adatok fényében megállapított tendenciákról bizalmas jelentésben számol be a Bizottságnak, illetve – amennyiben úgy ítéli meg – konzultálhat az Európai Bankhatósággal is. Ezt követően a Bizottság legalább évente jelentést nyújt be az EU Parlamentnek és a Tanácsnak. A dokumentumnak – a folyamatban lévő egyenértékűségi értékeléseken túl – tartalmaznia kell egy áttekintést arról is, hogy általánosságban milyen fejlemények mutatkoztak a harmadik ország-beli vállalkozások által nyújtott, határokon átnyúló befektetési szolgáltatások terén.

A tagállamok figyelme az EU-s pénzügyi szabályozás keretei között az EU Bizottság által hozott – és várhatóan a jövőben hozandó – kritikus jelentőségű egyenértékűségi határozatokra irányul, amelyek meghozatala az EU-s jogalkotónak is jelentős kihívást jelent. Ezekre érdemes figyelni a jövőben is, mert jelentősen befolyásolhatják a harmadik ország-beli vállalkozások EU-ban történő befektetési szolgáltatási tevékenységének feltételeit.

* *A szerző a Magyar Nemzeti Bank vezető szabályozási szakértője*

„Szerkesztett formában megjelent a TőzseFórumon 2021. március 1-jén.”